

Directorul adjunct Agenciei de Mediu

Dorin POVERJUC

29 decembrie 2023

	AGENȚIA DE MEDIU	
	<i>DIRECȚIA GENERALĂ</i> <i>LABORATORUL DE REFERINȚĂ DE MEDIU</i>	COD: PM - 8.3 - LÎ EDIȚIA: 05 REVIZIA: 0 DATA: 26.12.2023 PAGINA: 1/38
Exemplarul nr.1		

PROGRAMUL DE MONITORIZARE A COMPONENTELOR MEDIULUI

**APA DE SUPRAFAȚA ȘI UZATĂ, AER ATMOSFERIC, PRECIPITAȚII ATMOSFERICE, SOL,
RADIOACTIVITATEA MEDIULUI ȘI GESTIONAREA DEȘEURILOR PE TERITORIUL
REPUBLICII MOLDOVA**

PENTRU ANUL 2024

Monitorizarea - sistem de supraveghere, prognozare, avertizare și intervenție în vederea evaluării sistematice a dinamicii caracteristicilor calitative ale factorilor de mediu, în scopul cunoașterii stării de calitate și a semnificației ecologice a acestora, a evoluției și implicațiilor sociale ale schimbărilor produse urmate de măsuri care se impun.

Obiective:

- Identificarea surselor de poluare ca parte a sistemului de management al calității factorilor de mediu.
- Informarea publicului.
- Stabilirea unei baze științifice care să stea la baza elaborării strategiilor de protecție a mediului.
- Evaluarea tendințelor pe termen lung ca parte a sistemelor de management al mediului.

Activitatea de monitorizare a componentelor mediului constă în:

1. Identificarea problemelor de mediu.
2. Elaborarea programelor de monitorizare a:
 - a) apelor de suprafață și uzate
 - conform grupelor de *parametri hidrochimici*;
 - conform grupelor de *elemente hidrobiologice*;
 - b) aerului și precipitațiilor atmosferice;
 - c) radioactivității mediului;
 - d) solului;
 - e) deșeurilor.
3. Stabilirea amplasării punctelor rețelei de monitorizare.
4. Selectarea indicatorilor de monitorizare.
5. Prelevare probelor și analize de teren.
6. Analize de laborator.
7. Stocarea, manipularea și difuzarea datelor.
8. Interpretarea și evaluarea datelor pentru producerea informațiilor.
9. Raportarea și distribuirea rezultatelor monitorizării.

CAPITOLUL I

Monitorizarea stării corpurilor de apă de suprafață în Districtul Bazinului Hidrografic Dunăre Prut și Marea Neagră și Districtul Bazinului Hidrografic Nistru conform grupelor de *parametri hidrochimici* pentru anul 2024

Gestionarea bazinului hidrografic se bazează pe monitorizarea resurselor de apă de suprafață și joacă un rol central în orice Plan de Management al Bazinului Hidrografic. Monitorizarea apelor de suprafață este necesară pentru a completa și valida caracterizarea și evaluarea riscurilor, pentru a stabili starea calității apei a corpurilor de apă de suprafață și pentru a evalua eficacitatea măsurilor care au fost stabilite pentru a realiza și a păstra o cantitate bună de apă de suprafață și o stare chimică bună. În plus, este necesară monitorizarea chimică a apelor de suprafață pentru a detecta prezența unor tendințe ascendente semnificative și durabile în concentrația de poluanți.

Programul de monitorizare a corpurilor de apă de suprafață a fost stabilit în concordanță cu prevederile Articolului 8 (1, 2) al Directivei Cadru Apă, cu scopul de a evalua și cunoaște starea acestora, la nivelul District hidrografic/Bazin hidrografic/Subbazin hidrografic.

Sistemul național de monitorizare a apelor cuprinde două tipuri de monitorizare, conform cerințelor legislației în domeniu: *monitorizarea de supraveghere*, care are rolul de a evalua starea tuturor corpurilor de apă din cadrul bazinelor hidrografice și *monitorizarea operațională* (integrată monitorizării de supraveghere) pentru corpurile de apă ce riscă să nu îndeplinească obiectivele de mediu pentru ape, stabilite în planurile de gestionare a districtelor bazinelor hidrografice.

✓ ***monitorizarea de supraveghere (S)*** – are ca scop evaluarea stării tuturor apelor din cadrul fiecărui bazin sau subbazin hidrografic, furnizând informații pentru: validarea procedurii de evaluare a impactului, elaborarea eficientă a programelor ulterioare de monitorizare, evaluarea tendinței de variație pe termen lung a calității și cantității resurselor de apă, elaborarea criteriilor de evidențiere a corpurilor de apă la nivel administrativ-teritorial, precum și argumentarea optimizării sistemului național de monitorizare;

✓ ***monitorizarea operațională (O)*** – are ca scop stabilirea stării acelor corpuri de apă identificate, în urma monitoringului de supraveghere, ca prezentînd riscul de a nu îndeplini obiectivele de mediu pentru ape, precum și evaluarea schimbărilor apărute în urma aplicării programului de măsuri, inclus în planul de gestionare a bazinului hidrografic.

Rețeaua de monitorizare a calității apelor de suprafață, cuprinde și sectoare transfrontiere comune de monitorizare, stabilite în baza acordurilor de colaborare, cu stipularea în programele de monitorizare comune a numărului și amplasării punctelor de monitorizare, graficului de prelevare, modului de difuzare a informației, precum și evaluarea în comun a calității apei transfrontaliere. Punctele de prelevare sunt fixate prin coordonatele GPS.

1. Scopul și obiectivele monitorizării. Obiectivele monitorizării constau în evaluarea stării calitative a corpurilor de apă, determinarea tendinței de schimbare a parametrilor calitativi sub influența factorilor naturali și antropici, cât și depistarea tendințelor ascendente ale conținutului de poluanți.

În conformitate cu Anexa V a Directivei Cadru Apă, informațiile furnizate de sistemul de monitoring al apelor de suprafață sunt necesare pentru:

- Clasificarea stării corpurilor de apă (având în vedere atât starea/potențialul ecologic, cât și starea chimică);
- Validarea evaluării de risc;
- Proiectarea eficientă a viitoarelor programe de monitoring;
- Evaluarea schimbărilor pe termen lung din cauze naturale;
- Evaluarea schimbărilor pe termen lung din cauza activităților antropice;
- Evaluarea schimbărilor în starea corpurilor de apă identificate ca fiind la risc de neatingere a obiectivelor de mediu, ca răspuns la aplicarea măsurilor sau prevenirea deteriorării;
- Stabilirea cauzelor care au condus la neatingerea obiectivelor de mediu a corpurilor de apă;
- Stabilirea magnitudinii și impactului poluărilor accidentale;
- Utilizarea în exercițiul de intercalibrare;
- Evaluarea conformității cu standardele și obiectivele zonelor protejate;
- Estimarea condițiilor de referință pentru apele de suprafață.

2. Sarcina tehnică. Monitorizării sunt supuse corpurile de apă de suprafață din cadrul Bazinului Hidrografic Nistru și din cadrul Bazinului Hidrografic Dunăre Prut și Marea Neagră.

Monitorizarea apelor de suprafață se va efectua în corespundere cu prevederile următoarelor acte legislative și normative:

1. Hotărârea Guvernului Nr.549 din 13.06.2018 cu privire la constituirea, organizarea și funcționarea Agenției de Mediu
2. Legea Parlamentului Republicii Moldova privind protecția mediului înconjurător Nr.1515-XII din 16.06.1993;
3. Legea Apelor a Parlamentului Republicii Moldova Nr. 272 din 23.12.2011;
4. Directiva Cadru a Apelor 60/2000, Parlamentul și Consiliul Uniunii Europene, 23.10.2002;
5. Directiva 2013/39/UE, Parlamentul European și a Consiliul Uniunii Europene, 12.08.2013;
6. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova privind aprobarea Regulamentului Cadastrului de Stat al Apelor Nr. 763 din 23.09.2013;
7. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova pentru aprobarea Regulamentului cu privire la cerințele de calitate a mediului pentru apele de suprafață Nr. 890 din 12.11.2013;

8. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova pentru aprobarea Regulamentului privind monitorizarea și evidența sistematică a stării apelor de suprafață și a apelor subterane Nr. 932 din 20.11.2013.

Monitorizarea apelor de suprafață (râuri și lacuri) se efectuează prin efectuarea parametrilor chimici și fizico-chimici:

Condițiile generale - 4 poluanți: colorația, transparența, turbiditate, materii în suspensie;

Condiții termice- 2 poluanți: temperatura apei/aer;

Condiții de oxigenare - 4 poluanți: oxigen dizolvat, saturația oxigenului, consumul biochimic de oxigen, consumul chimic de oxigen cu bicromat;

Salinitate - 7 poluanți: conductivitatea, ioni de cloruri, ioni de sulfati, calciu, sodiu, magneziu (suplimentar duritatea totală);

Nivel de acidifiere- 1 poluant: pH;

Concentrațiile nutrienților - 5 poluanți: azot de amoniu, azot de nitrat, azot de nitrit, ortofosfați, fosfor total;

Poluanții specifici neprioritari 2 poluanți: produse petroliere, forma totală pentru fier.

Substanțe prioritare: 15 pesticide organoclorurate (α -HCH, β -HCH, γ -HCH, DDT, DDD, DDE, Heptaclor, Aldrin, Endrin, Dieldrin, Endosulfan, Heptaclor epoxid A, Heptaclor epoxid B, Metoxiclor, Mirex).

16 hidrocarburi poliaromatice (dibenz(a,h)anthracene, benzo(g,h,i)perylene, naphthalene, acenaphthylene, acenaphthene, fluorene, phenanthrene, anthracene, fluoranthene, pyrene, benzo(a)anthracene, chrysene, benzo(b)fluoranthene, benzo(k)fluoranthene, benzo(a)pyrene, indeno(123-cd)pyrene);

* În barajele nodului hidrotehnic Costești Stânca se vor analiza următorii 9 parametri hidrochimici: pH, reziduu uscat, duritatea totală, calciu, magneziu, sodiu, potasiu, cloruri, sulfati.

* Pentru rețeaua transnațională de monitoring (TNMN) metalele grele investigate includ: forma totală pentru fier, formele totale și dizolvate pentru cupru, nichel, plumb, crom, cadmiu, zinc și mercur.

Colaborare bilaterală cu România se efectuează în 7 secțiuni de monitoring: pe r. Prut - or. Lipcani, or. Costești (baz. Costești-Stânca), or. Ungheni, s. Valea Mare, or. Leova, or. Cahul, s. Giurgiulești.

Colaborare bilaterală cu Ucraina (UA) se efectuează în 2 secțiuni de monitoring: pe r. Nistru – or. Otaci și s. Palanca.

Colaborare în cadrul rețelei transnaționale (TNMN) (Transnational Monitoring Network): sunt monitorizate 5 secțiuni pe r. Prut: or. Lipcani, or. Costești (baz. Costești-Stânca), s. Braniște, s. Valea Mare, s. Giurgiulești după 70 indicatorii fizico – chimici. În cele 5 puncte ale TNMN se fac investigații asupra calității apelor de suprafață conform substanțele prioritare: 7 metale grele – Cadmiu (Cd), Crom, (Cr), Nichel (Ni), Mangan (Mn), Mercur (Hg), Plumb (Pb), Cupru (Cu), (dizolvat și total), HPA și POC de 12 ori pe an. Investigațiile asupra calității sedimentelor, cuprind principalii poluanți fizico-chimici, precum și produsele petroliere, metalele grele, POC și HPA.

În total se monitorizează: 48 secțiuni amplasate pe 14 râuri interne și transfrontaliere, 6 lacuri de acumulare și 2 lacuri naturale și 16 secțiuni din cadrul barajului nodului hidrotehnic Costești – Stînca. Investigațiile asupra calității râurilor interne se efectuează prin efectuare a 25 parametri hidrochimici.

Locațiile de monitorizare a elementelor fizico-chimice (inclusiv poluanții specifici) și a substanțelor prioritare pentru locațiile de monitoring de apă de suprafață din cadrul Bazinului Hidrografic Nistru și din cadrul Bazinului Hidrografic Dunăre Prut și Marea Neagră sunt prezentate în Tabel №1.

Tabel № 1

Nr. ord	District hidrografic/ Bazin hidrografic/ Subbazin hidrografic	Denumirea locației de monitoring	Coordonatele geografice		Acorduri internaționale/ Tipul de monitoring	Grupele de poluanți/ Frecvența monitoringului			
						Condiții generale	Metale grele	Poluanți specifici	Substanțe prioritare
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>Districul hidrografic Prut, Dunărea și Marea Neagră</i>									
1	fl. Dunărea	s.Giurgiulești	45°28'06,67"	28°12'57,84"	S	12	Fe _{total} , Cu,Zn, Ni, Pb, Cr, Cd, Hg (diz)	PP	PCO/PAH16
2	LA. Comrat	r. Ialpug, mun.Comrat	46°19'41,36"	28°39'30,55"	S	4	Fe _{total}	PP	
3	LA Congaz	s.Congaz			S	4	Fe _{total}	PP	
4	LA. Taraclia	or. Taraclia	45°56'21,12"	28°35'42,12"	S	4	Fe _{total}	PP	
5	r.Ialpug	s.Mirnoe, pod	45°46'17,71"	28°34'45,26"	S	4	Fe _{total}	PP	
6	L.N.Beleu	s. Slobozia Mare	45°35'12,88"	28°09'09,65"	S	4	Fe _{total}	PP	
7	L.N.Manta	s.Manta	45°47'16,33"	28°10'23,65"	S	4	Fe _{total}	PP	
8	LA.Costești	or.Costești	47°50'27,95"	27°13'43,30"	AB RO, TNMN, S	12	Fe _{total} , Cu,Zn, Ni, Pb, Cr, Cd, Hg (diz)	PP	PCO/PAH16
9	Baraj principal a lacului de acumulare P13	or.Costești, r-nul Rîșcani				4 ori pe an (9 parametrii)			
10	Baraj principal a lacului de acumulare P13 ¹	or.Costești, r-nul Rîșcani				4 ori pe an (9 parametrii)			

Nr. ord	District hidrografic/ Bazin hidrografic/ Subbazin hidrografic	Denumirea locației de monitoring	Coordonatele geografice		Acorduri internaționale/ Tipul de monitoring	Grupele de poluanți/ Frecvența monitoringului			
						Condiții generale	Metale grele	Poluanți specifici	Substanțe prioritare
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	Baraj principal a lacului de acumulare P12	or.Costești, r-nul Rîșcani				4 ori pe an (9 parametrii)			
12	Baraj principal a lacului de acumulare P12 ¹	or.Costești, r-nul Rîșcani				4 ori pe an (9 parametrii)			
13	Baraj principal a lacului de acumulare P11	or.Costești, r-nul Rîșcani				4 ori pe an (9 parametrii)			
14	Baraj principal a lacului de acumulare P11 ¹	or.Costești, r-nul Rîșcani				4 ori pe an (9 parametrii)			
15	Baraj principal a lacului de acumulare P10 ¹	or.Costești, r-nul Rîșcani				4 ori pe an (9 parametrii)			
16	Baraj principal a lacului de acumulare P10 ¹	or.Costești, r-nul Rîșcani				4 ori pe an (9 parametrii)			
17	Baraj principal a lacului de acumulare P9	or.Costești, r-nul Rîșcani				4 ori pe an (9 parametrii)			
18	Baraj principal a lacului de acumulare P9 ¹	or.Costești, r-nul Rîșcani				4 ori pe an (9 parametrii)			

Nr. ord	District hidrografic/ Bazin hidrografic/ Subbazin hidrografic	Denumirea locației de monitoring	Coordonatele geografice		Acorduri internaționale/ Tipul de monitoring	Grupele de poluanți/ Frecvența monitoringului			
						Condiții generale	Metale grele	Poluanți specifici	Substanțe prioritare
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
19	Baraj principal a lacului de acumulare P8	or.Costești, r-nul Rîșcani				4 ori pe an (9 parametrii)			
20	Baraj principal a lacului de acumulare P8 ¹	or.Costești, r-nul Rîșcani				4 ori pe an (9 parametrii)			
21	Baraj principal a lacului de acumulare F36	or.Costești, r-nul Rîșcani				4 ori pe an (9 parametrii)			
22	Baraj principal a lacului de acumulare F37	or.Costești, r-nul Rîșcani				4 ori pe an (9 parametrii)			
23	Baraj principal a lacului de acumulare F40	or.Costești, r-nul Rîșcani				4 ori pe an (9 parametrii)			
24	Baraj principal a lacului de acumulare F41	or.Costești, r-nul Rîșcani				4 ori pe an (9 parametrii)			
25	r.Pрут	s.Lipcani	48°15'14,51"	26°48' 15,74"	AB RO, TNMN, S	12	Fe _{total} , Cu,Zn, Ni, Pb, Cr, Cd, Hg (diz)	PP	PCO/PAH16
26	r.Pрут	s.Braniște	47°47'23,16"	27°15' 08,23"	TNMN, S	12	Fe _{total} , Cu,Zn, Ni, Pb, Cr, Cd, Hg (diz)	PP	PCO/PAH16

Nr. ord	District hidrografic/ Bazin hidrografic/ Subbazin hidrografic	Denumirea locației de monitoring	Coordonatele geografice		Acorduri internaționale/ Tipul de monitoring	Grupele de poluanți/ Frecvența monitoringului			
						Condiții generale	Metale grele	Poluanți specifici	Substanțe prioritare
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
27	r.Prut	or.Ungheni, în amonte	47°11'59,28"	27°47'18,35"	AB RO, S	12	Fe _{total} , Cu,Zn, Ni, Pb, Cr, Cd, Hg (diz)	PP	PCO/PAH16
28	r.Prut	s.Valea Mare	47°06'30,52"	27°52'28,97"	AB RO, TNMN, S	12	Fe _{total} , Cu,Zn, Ni, Pb, Cr, Cd, Hg (diz)	PP	PCO/PAH16
29	r.Prut	or.Leova	46°29'34,82"	28°13'54,30"	AB RO, O	4	Fe _{total} , Cu,Zn, Ni, Pb, Cr, Cd, Hg (diz)	PP	PCO/PAH16
30	r.Prut	or.Cahul	45°55'5,51"	28°07'19,07"	AB RO, O	4	Fe _{total} , Cu,Zn, Ni, Pb, Cr, Cd, Hg (diz)	PP	PCO/PAH16
31	r.Prut	s.Giurgiulești	45°28'18,45"	28°11'52,26"	AB RO, TNMN, S	12	Fe _{total} , Cu,Zn, Ni, Pb, Cr, Cd, Hg (diz)	PP	PCO/PAH16
32	r.Prut	s. Pererîta, aval			S	4	Fe _{total}	PP	
33	r.Chirghij-Chitai	or. Tvardița, aval, r-nulTaraclia	46° 7' 31.172"	28° 58'40.123"	S	4	Fe _{total}	PP	
34	r.Cogîlnic	or.Hîncești, amonte	46°49'58,26"	28°35'51,39"	S	4	Fe _{total}	PP	
35	r.Cogîlnic	or. Cimișlia, amonte	46°32'19,93"	28°47' 6,71"	S	4	Fe _{total}	PP	
36	r.Cahul	s.Etulia	45°34'01,73"	28°26'15,99"	S	4	Fe _{total}	PP	
Districtul hidrografic Nistru									
37	LA. Dubăsari	or.Rezina	47°45'13,33"	28°58'55,77"	S	4	Fe _{total}	PP	

Nr. ord	District hidrografic/ Bazin hidrografic/ Subbazin hidrografic	Denumirea locației de monitoring	Coordonatele geografice		Acorduri internaționale/ Tipul de monitoring	Grupele de poluanți/ Frecvența monitoringului			
						Condiții generale	Metale grele	Poluanți specifici	Substanțe prioritare
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
38	LA. Dubăsari	or. Dubăsari	47°16'35,37"	29°07'10,62"	S	4	Fe _{total}	PP	
39	LA. Ghidighici	or. Vatra	47°04'52,03"	28°43'25,84"	S	4	Fe _{total}	PP	
40	r.Bîc	or. Strășeni, aval	47°08'14,10"	28°39'49,14"	O	4	Fe _{total}	PP	
41	r.Bîc	mun.Chișinău, în amonte de evacuările de apă uzată a SA „Apă canal”	47°00'36,37"	28°52'32,69"	O	4	Fe _{total}	PP	
42	r.Bîc	mun.Chișinău, s.Sîngera, în aval de evacuările de apă uzată a SA „Apă Canal”	46°55'46,10"	28°59'03,60"	O	4	Fe _{total}	PP	
43	r.Bîc	s.Gura Bîcului	46°54'49,66"	29°27'28,74"	O	4	Fe _{total}	PP	
44	r.Cogâlnic	s. Cișmea, amonte, r-nul Orhei	47° 25' 8.92"	28° 44' 38.184"	S	4	Fe _{total}	PP	
45	r.Nistru	s.Naslavcea	48°26'58,43	27°36'10,11"	S	8	Fe _{total} , Cu,Zn, Ni, Pb, Cr, Cd, Hg (diz)	PP	PCO/PAH16
46	r.Nistru	or.Otaci	48°26'38,48"	27°47'29,73"	AB UA, S	4	Fe _{total} , Cu,Zn, Ni, Pb, Cr, Cd, Hg (diz)	PP	PCO/PAH16
47	r.Nistru	s.Sănătăuca, or. Camenca, aval	48°01'28,4"	28°26'02,34"	O	4	Fe _{total}	PP	
48	r.Nistru	s.Vadul-lui-Vodă	47°05'21,39"	29°05'25,75"	O	4	Fe _{total}	PP	
49	r.Nistru	s.Olănești	46°30'07,14"	29°55'42,08"	O	8	Fe _{total}	PP	

Nr. ord	District hidrografic/ Bazin hidrografic/ Subbazin hidrografic	Denumirea locației de monitoring	Coordonatele geografice		Acorduri internaționale/ Tipul de monitoring	Grupele de poluanți/ Frecvența monitoringului			
						Condiții generale	Metale grele	Poluanți specifici	Substanțe prioritare
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
50	r.Nistru	s.Palanca	46°24'47,77"	30°07'52,33"	AB UA, O	4	Fe _{total} , Cu,Zn, Ni, Pb, Cr, Cd, Hg (diz)	PP	PCO/PAH16
51	r.Nistru	s.Cosăuți, or.Soroca, amonte			O	4	Fe _{total}	PP	
52	r.Răut	mun.Bălți, amonte	47°47'45,28"	27°53'58,41"	O	4	Fe _{total}	PP	
53	r.Răut	mun.Bălți, aval	47°45'33,17"	27°57'48,49"	O	4	Fe _{total}	PP	
54	r.Răut	or.Florești, amonte	47°53'07,05"	28°18'01,56"	O	4	Fe _{total}	PP	
55	r.Răut	or.Orhei, amonte	47°22'16,04"	28°48' 17,79"	O	4	Fe _{total}	PP	
56	r.Răut	or.Orhei, aval			O	4	Fe _{total}	PP	
57	r.Răut	s.Ustia	47°15'09,33"	29°08'14,55"	O	4	Fe _{total}	PP	
58	r.Căinar	s. Gura Căinarului, amonte, r-nul Florești	47°51'50,18"	28°11'7,792"	S	4	Fe _{total}	PP	
59	r.Ciorna	s.Ciorna, r-nul Rezina, amonte	47°46'42,8"	28°58'21,9"	S	4	Fe _{total}	PP	
60	r.Cubolta	s.Mărășești	47°51'44,47"	28°04'41,30"	S	4	Fe _{total}	PP	
61	r.Botna	or.Căușeni, amonte	46°58'47,37"	29°23'56,35"	S	4	Fe _{total}	PP	
62	r.Botna	s.Chircăești, 6,0 km în amonte de s.Chițcani	46°13'11,29"	29°33'28,26"	S	4	Fe _{total}	PP	
63	r.Ichel	s. Greblești, amonte, r-nul Strășeni	47°14'23.464"	28°35'59.151"	S	4	Fe _{total}	PP	

Nr. ord	District hidrografic/ Bazin hidrografic/ Subbazin hidrografic	Denumirea locației de monitoring	Coordonatele geografice		Acorduri internaționale/ Tipul de monitoring	Grupele de poluanți/ Frecvența monitoringului			
						Condiții generale	Metale grele	Poluanți specifici	Substanțe prioritare
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
64	r.Ichel	s.Goian	47°07'53,36"	28°55'08,41"	S	4	Fe _{total}	PP	

Notă: În caz de declanșare a cazurilor de poluare excepțională se desfășoară investigații repetate (monitoring investigațional) în comun cu organele competente în scopul evidențierii surselor de poluare

CAPITOLUL II

PROGRAMUL DE ACTIVITATE AL LABORATORULUI PENTRU CALITATEA APEI CONFORM GRUPELOR DE *ELEMENTE HIDROBIOLOGICE* ÎN APELE DE SUPRAFAȚĂ, ANUL 2024

Monitorizarea apelor de suprafață se va efectua în corespundere cu prevederile următoarelor acte legislative și normative în vigoare. Totodată, au fost luate în considerare recomandările experților din cadrul proiectului Inițiativa Uniunii Europene pentru Apă Plus pentru Țările Parteneriatului Estic (EUWI +), raportul "Plan de Dezvoltare a Monitorizării Apelor de Suprafață din Republica Moldova – Monitorizare Biologică" elaborat în conformitate cu cerințele Directivei Cadru a Apei și a ghidurilor de implementare acesteia. Astfel, conform recomandărilor experților EUWI+ au fost stabilite următoarele tipuri de monitoring:

- **Monitoring de supraveghere (S)** - are ca scop evaluarea stării tuturor apelor din cadrul fiecărui bazin sau subbazin hidrografic. În ceea ce privește elementele biologice de calitate (EBC), nevertebratele bentonice și fitobentosul vor fi prelevate o dată pe ciclu PMBH în râuri. În lacuri, se recomandă prelevarea probelor de fitoplancton de 6 ori pe parcursul unui an, dar o dată în ciclul PMBH. Cele șase prelevări de probe din lacuri în decurs de un an ar trebui distribuite pe parcursul perioadei de vegetație.

- **Monitoring operațional (O)** - are ca scop stabilirea stării acelor corpuri de apă identificate, în urma monitoringului de supraveghere, ca prezentând riscul de a nu îndeplini obiectivele de mediu pentru ape, precum și evaluarea schimbărilor apărute în urma aplicării programului de măsuri. În ceea ce privește EBC, nevertebratele bentonice și fitobentosul trebuie prelevate de două ori pe ciclu PMBH în râuri. În lacuri, se recomandă prelevarea probelor de fitoplancton de 6 ori pe parcursul anului, de două ori în cadrul ciclului PMBH. Cele șase eșantionări în lacuri în decurs de un an ar trebui distribuite pe parcursul perioadei de vegetație.

Tabel №2 Frecvența de monitorizare biologică recomandată la locurile de supraveghere în conformitate cu PMBH- 1x pe ciclu PMBH

Monitorizarea de supraveghere biologică			Monitoring Biologic Operațional	
Corpuri de apă de suprafață	Elemente de calitate / Grup de Parametri	Frecvența: a fi executat în oricare an dintre cei 6 ani ai ciclului PMBH	Elemente de calitate / Grup de Parametri	Frecvența: a fi executat în oricare 2 ani dintre cei 6 ani ai ciclului PMBH
Râuri	Nevertebrate bentonice Fitobentos (diatomee)	1x în anul selectat al ciclului PMBH	Nevertebrate bentonice Fitobentos (diatomee)	1x în anul selectat al ciclului PMBH
Lacuri	Fitoplancton	6x în anul selectat al ciclului PMBH	Fitoplancton	6x în anul selectat al ciclului PMBH

Programul realizat în cadrul convențiilor internaționale și programul conform Acordului Bilateral - monitorizează parametrii prevăzuți în convențiile și acordurile internaționale la care Republica Moldova este parte, cu frecvența stabilită în acestea:

- colaborare bilaterală cu România – 7 secțiuni: pe r. Prut - or. Lipcani, or. Costești (baz. Costeti-Stânca), or. Ungheni, s. Valea Mare, or. Leova, or. Cahul, s. Giurgiulești. Sunt monitorizate 4 elemente hidrobiologice.
- Colaborare bilaterală cu Ucraina (UA) se efectuează în 2 secțiuni de monitoring: pe r. Nistru – or. Otaci și s. Palanca. Sunt monitorizate 4 elemente hidrobiologice.
- Programul în cadrul rețelei transnaționale Dunărene TNMN (Transnational Monitoring Network): sunt monitorizate 5 secțiuni pe r. Prut: or. Lipcani, or. Costești (baz. Costești - Stânca), s. Braniște, s. Valea Mare și s. Giurgiulești.

Observații speciale: perioada efectuării monitoringului (perioada vegetativă) s-a stabilit în corespundere cu dezvoltarea sezonieră a organismelor de interes.

Sistemul de monitoring hidrobiologic pentru anul 2024 va include: 48 secțiuni de monitoring stabilite pe 6 lacuri de acumulare, 2 lacuri naturale, precum și 14 râuri și evaluează calitatea apei conform următoarelor 6 grupe de elemente hidrobiologice:

Bacterioplanctonul – include microflora naturală, autohtonă a substratului de apă, constituită din microorganisme patogene și este indicator sanitar, ce determină starea sanitaro-epidemiologică a mediului acvatic.

Fitoplanctonul este unul din elementele importante ale ecosistemelor acvatice care participă la formarea calității apelor, proceselor de fotosinteză și respirația organismelor planctonice.

Zooplanctonul – include în sine comunitatea de organisme nevertebrate și poate servi drept indicator al calității mediului acvatic. Indică calitatea apelor de suprafață în perioade scurte de timp în secțiunile de prelevare.

Fitobentosul – organisme vegetale, indicatoare ale calității apei care populează straturile inferioare ale bazinelor acvatice.

Macrofitele – comunitatea de fitocenoze sau plante de litoral care joacă un rol important în formarea calității apei, deoarece reprezintă o barieră biologică naturală în calea scurgerilor de suprafață, îmbogățesc apa cu oxigen în procesul fotosintezei și absorb elementele biogene, ionii metalelor și caracterizează calitatea apei pentru perioade de lungă durată.

Macrozoobentosul – organisme nevertebrate ce populează straturile de suprafață și locuiesc pe fundul bălților, lacurilor și râurilor și caracterizează calitatea apei și starea ecologică a ecosistemului în timp, de asemenea indică existența poluării în punctul de prelevare, ce caracterizează tot arealul acvatic și dă posibilitatea de a evalua integrat calitatea apei de suprafață.

Locațiile de monitorizare a elementelor hidrobiologice pentru locațiile de monitoring de apă de suprafață din cadrul Bazinului Hidrografic Nistru și din cadrul Bazinului Hidrografic Dunăre Prut și Marea Neagră sunt prezentate în Tabel №3.

Tabel №3

Nr. ord	District hidrografic/ Bazin hidrografic/ Subbazin hidrografic	Denumirea locației de monitoring	Coordonate geografice		Grupele de elemente biologice/ Frecvența monitoringului						
					Acorduri internaționale/ Tipul de monitoring	Bacterio- plankton	Fitoplancton Clorofila a	Zooplankton	Fitobentos	Macrozoobenthos	Macrofite
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
<i>Districtul hidrografic Prut, Dunărea și Marea Neagră</i>											
1	fl. Dunărea	s.Giurgiuleşti	45°28'06,67"	28°12'57,84"	S	1	6	1		1	
2	LA. Comrat	r. Ialpug, mun.Comrat	46°19'41,36"	28°39'30,55"	S	1	1	1		1	1
3	LA Congaz	s.Congaz			S	1	1	1		1	1
4	LA. Taraclia	or. Taraclia	45°56'21,12"	28°35'42,12"	S	1	1	1		1	1
5	r.Ialpug	s.Mirnoe, pod	45°46'17,71"	28°34'45,26"	S	1	1	1		1	
6	L.N.Beleu	s. Slobozia Mare	45°35'12,88"	28°09'09,65"	S	1	1	1		1	1
7	L.N.Manta	s.Manta	45°47'16,33"	28°10'23,65"	S	1	1	1		1	1
8	LA.Costești	or.Costești	47°50'27,95"	27°13'43,30"	AB RO, TNMN, S	1	1	1		1	1
9	r.Prut	s.Lipcani	48°15'14,51"	26°48' 15,74"	AB RO, TNMN, S	1	1	1		1	
10	r.Prut	s.Braniște	47°47'23,16"	27°15' 08,23"	TNMN, S	1	1	1		1	
11	r.Prut	or.Ungheni, în amonte	47°11'59,28"	27°47'18,35"	AB RO, S	1	1	1		1	

Nr. ord	District hidrografic/ Bazin hidrografic/ Subbazin hidrografic	Denumirea locației de monitoring	Coordonate geografice		Grupele de elemente biologice/ Frecvența monitoringului						
					Acorduri internaționale/ Tipul de monitoring	Bacterio-plankton	Fitoplancton Clorofila a	Zooplankton	Fitobentos	Macrozoobenthos	Macrofite
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
12	r.Prut	s.Valea Mare	47°06'30,52"	27°52'28,97"	AB RO, TNMN, S	1	1	1		1	
13	r.Prut	or.Leova	46°29'34,82"	28°13'54,30"	AB RO, O	1	1	1		1	
14	r.Prut	or.Cahul	45°55'5,51"	28°07'19,07"	AB RO, O	1	1	1		1	
15	r.Prut	s.Giurgiulești	45°28'18,45"	28°11'52,26"	AB RO, TNMN, S	1	1	1		1	
16	r.Prut	s. Pererîta, aval			S	1			1	1	
17	r.Chirghij-Chitai	or. Tvardița, aval, r- nulTaraclia	46° 7' 31.172"	28° 58'40.123"	S	1			1	1	
18	r.Cogîlnic	or.Hîncești, amonte	46°49'58,26"	28°35'51,39"	S	1			1	1	
19	r.Cogîlnic	or. Cimișlia, amonte	46°32'19,93"	28°47' 6,71"	S	1			1	1	
20	r.Cahul	s.Etulia	45°34'01,73"	28°26'15,99"	S	1			1	1	
<i>Districtul hidrografic Nistru</i>											
21	LA. Dubăsari	or.Rezina	47°45'13,33"	28°58'55,77"	S	1	1	1		1	1

Nr. ord	District hidrografic/ Bazin hidrografic/ Subbazin hidrografic	Denumirea locației de monitoring	Coordonate geografice		Grupele de elemente biologice/ Frecvența monitoringului						
					Acorduri internaționale/ Tipul de monitoring	Bacterio-plankton	Fitoplancton Clorofila a	Zooplankton	Fitobentos	Macrozoobenthos	Macrofite
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
22	LA. Dubăsari	or. Dubăsari	47°16'35,37"	29°07'10,62"	S	1	1	1		1	1
23	LA. Ghidighici	or. Vatra	47°04'52,03"	28°43'25,84"	S	1	1	1		1	1
24	r.Bîc	or. Strășeni, aval	47°08'14,10"	28°39'49,14"	O	1			1	1	
25	r.Bîc	mun.Chișinău în amonte de evacuările de apă uzată a SA „Apă canal”	47°00'36,37"	28°52'32,69"	O	1			1	1	
26	r.Bîc	mun.Chișinău , s.Sîngera, în aval de evacuările de apă uzată a SA „Apă Canal”	46°55'46,10"	28°59'03,60"	O	1			1	1	
27	r.Bîc	s.GuraBîcului	46°54'49,66"	29°27'28,74"	O	1			1	1	
28	r.Nistru	s.Naslavcea	48°26'58,43	27°36'10,11"	S	1	1	1		1	
29	r.Nistru	or.Otaci	48°26'38,48"	27°47'29,73"	AB UA, S	1	1	1		1	
30	r.Nistru	s. Sănătăuca, or. Camenca, aval	48°01'28,4"	28°26'02,34"	O	1	1	1		1	

Nr. ord	District hidrografic/ Bazin hidrografic/ Subbazin hidrografic	Denumirea locației de monitoring	Coordonate geografice		Grupele de elemente biologice/ Frecvența monitoringului						
					Acorduri internaționale/ Tipul de monitoring	Bacterio-plankton	Fitoplancton Clorofila a	Zooplankton	Fitobentos	Macrozoobenthos	Macrofite
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
31	r.Nistru	s.Vadul-lui-Vodă	47°05'21,39"	29°05'25,75"	O	1	1	1		1	
32	r.Nistru	s.Olănești	46°30'07,14"	29°55'42,08"	O	1	1	1		1	
33	r.Nistru	s.Palanca	46°24'47,77"	30°07'52,33"	AB UA, O	1	1	1		1	
34	r.Nistru	s.Cosăuți, or.Soroca, amonte			O	1	1	1		1	
35	r.Răut	mun.Bălți, amonte	47°47'45,28"	27°53'58,41"	O	1			1	1	
36	r.Răut	mun.Bălți, aval	47°45'33,17"	27°57'48,49"	O	1			1	1	
37	r.Răut	or.Florești, amonte	47°53'07,05"	28°18'01,56"	O	1			1	1	
38	r.Răut	or.Orhei, amonte	47°22'16,04"	28°48' 17,79"	O	1			1	1	
39	r.Răut	or.Orhei, aval			O	1			1	1	
40	r.Răut	s.Ustia	47°15'09,33"	29°08'14,55"	O	1			1	1	
41	r.Botna	or.Căușeni, amonte	46°58'47,37"	29°23'56,35"	S	1			1	1	

Nr. ord	District hidrografic/ Bazin hidrografic/ Subbazin hidrografic	Denumirea locației de monitoring	Coordonate geografice		Grupele de elemente biologice/ Frecvența monitoringului						
					Acorduri internaționale/ Tipul de monitoring	Bacterio-plankton	Fitoplancton Clorofila a	Zooplankton	Fitobentos	Macrozoobenthos	Macrofite
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
42	r.Botna	s.Chircăești, 6,0 km în amonte de s.Chițcani	46°13'11,29"	29°33'28,26"	S	1			1	1	
43	r.Cohâlnic	s. Cișmea, amonte, r-nul Orhei	47° 25' 8.92"	28° 44' 38.184"	S	1			1	1	
44	r.Căinar	s. Gura Căinarului, amonte, r-nul Florești	47° 51' 50,18"	28° 11' 7,792"	S	1			1	1	
45	r.Ciorna	s.Ciorna, rnul Rezina, amonte	47°46'42,8"	28°58'21,9"	S	1			1	1	
46	r.Cubolta	s.Mărășești	47°51'44,47"	28°04'41,30"	S	1			1	1	
47	r.Ichel	s. Greblești, amonte, r-nul Strășeni	47° 14' 23.464"	28° 35' 59.151"	S	1			1	1	
48	r.Ichel	s.Goieni	47°07'53,36"	28°55'08,41"	S	1			1	1	

CAPITOLUL III**PROGRAMUL DE ACTIVITATE AL LABORATORULUI PENTRU CALITATEA APEI
CONFORM GRUPELOR DE *POLUANȚI HIDROCHIMICI* ÎN APELE UZATE PENTRU ANUL 2024**

Monitorizarea apelor uzate se va efectua în corespundere cu prevederile Hotărârii Guvernului Republicii Moldova Nr. 950 din 25-11-2013 pentru aprobarea Regulamentului privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în corpuri de apă pentru localitățile urbane și rurale.

Nr. ord	Denumirea locației de monitoring		Tipul de monitoring	Frecvența monitoringului/Parametrii						
				CCO-Cr	CBO ₅	MS	pH	Cl ⁻	N-NH ₄ ⁺	P _{tot}
1	APA-Canal mun.Chisinau	- intrare - ieșire	S	4	4	4	4	4	4	4
2	SEB or.Cricova	- intrare - ieșire	S	4	4	4	4	4	4	4
3	SEB s. Budești	- intrare - ieșire -r. Frumoasa, amonte -r.Frumoasa, aval	S	4	4	4	4	4	4	4
4	Apa-Canal Ungheni, s.Valea Mare	- intrare - ieșire	S	4	4	4	4	4	4	4
5	APA-Canal or.Anenii Noi	- intrare - ieșire	S	4	4	4	4	4	4	4

Tabel №4

Șef Laborator pentru Calitatea Apei

Olga MIHNI

CAPITOLUL IV

PROGRAMUL DE ACTIVITATE AL LABORATORULUI PENTRU CALITATEA AERULUI, ANUL 2024

Monitorizarea calității aerului atmosferic este realizată în scopul de a proteja sănătatea umană și mediul ca întreg. Astfel acțiunile de ameliorare a calității aerului atmosferic depind de acțiunile de prevenire și reducere a efectelor nocive ale factorilor fizici, chimici, radioactivi și de altă natură asupra atmosferei, cu consecințe nefaste pentru populație și/ sau mediul înconjurător.

Scopul și obiectivele monitorizării. Obiectivele monitorizării constau în evaluarea calității aerului atmosferic, determinarea tendinței de schimbare a nivelului de poluare a aerului sub influența factorilor naturali și antropici, cât și depistarea tendințelor ascendente ale conținutului de poluanți. În conformitate cu prevederile Directivei 2008/50 privind calitatea aerului înconjurător și un aer mai curat pentru Europa, informațiile furnizate de sistemul de monitoring sunt necesare pentru:

- Examinarea impactului poluării aerului asupra zonei urbane și rurale;
- Evaluarea calității aerului ca rezultat al activităților antropice/industriale;
- Evaluarea calității aerului rezultat din cauze naturale;
- Stabilirea obiectivelor corespunzătoare pentru calitatea aerului înconjurător, luându-se în considerare standardele, ghidurile și programele Organizației Mondiale a Sănătății.

Sarcina tehnică. Monitorizarea calității aerului atmosferic prin intermediul celor 18 posturi clasice, amplasate în 5 urbe mari al RM (Chișinău - 6 stații, Bălți - 2 stații, Bender - 4 stații, Tiraspol - 3 stații, Rîbnița - 2 stații, Leova - 1 stație transfrontalieră) și 2 stații automatizate cu regim continuu de înregistrare a datelor, amplasate în or. Chișinău și s. Mateuți, r. Rezina.

Monitoringul calității aerului atmosferic în Republica Moldova se va efectua în conformitate cu următoarele acte legislative:

- ✓ Hotărîrea Guvernului Nr.549 din 13.06.2018 cu privire la constituirea, organizarea și funcționarea Agenției de Mediu;
- ✓ Legea Republicii Moldova nr.1515-XII din 16 iunie 1993 privind protecția mediului înconjurător;
- ✓ Legea nr. 1422-XIII din 17.12.1997 privind protecția aerului atmosferic.
- ✓ Legea nr. 98 din 14.04.2022 privind calitatea aerului atmosferic (în vigoare din mai 2024).

Programul observațiilor - prelevarea mostrelor și analiza chimică se vor efectua conform ghidului metodologic „Руководство по контролю загрязнения атмосферы, РД 52.04.186-89 – Москва 1991.

În luna iunie 2022 în mun. Chișinău a fost pusă în funcțiune prima *stație automată* de monitorizare a calității aerului atmosferic, de tip trafic, amplasată în perimetrul intersecției bd. Ștefan cel Mare cu str. Mihai Viteazul. Stația a fost donată de către Guvernul German iar cheltuielile de transportare și instalare au fost suportate de către GIZ, prin programul, Consolidarea capacităților pentru implementarea politicii în domeniul climei în Balcanii de Vest, Europa Centrală și de Est și Asia Centrală”.

În luna decembrie 2023 în s. Mateuți, r-nul Rezina, cu suportul companiei S.A Lafarge Ciment (Moldova), a fost pusă în funcțiune o stație de monitorizare a calității aerului atmosferic de tip fond rurală cu elemente industriale, în scopul monitorizării regiunii Rezina-Rîbnița.

Tabel №5

Denumirea orașului	Numărul de posturi staționare (POP)	Numărul de identificare a postului	Adresa postului	Anul punerii în funcțiune a POP	Frecvența prelevării probelor	Programul observațiilor								
						POLUANȚI DE BAZĂ				POLUANȚI SPECIFICI				
						Pulberi totale (praf)	Dioxid de sulf (SO ₂)	Monoxid de carbon (CO)	Dioxid de azot (NO ₂)	Fenol (C ₆ H ₅ OH)	Aldehidă formică (CH ₂ O)	Oxid de azot (NO)	Sulfați solubili (SO ₄ ²⁻)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
CHIȘINĂU	6	3	str. Calea Ieșilor, 21	1976	7 ⁰⁰	+	+	+	+		+			
					13 ⁰⁰	+	+	+	+		+			
					19 ⁰⁰	+	+	+	+		+			
		4	str. Tudor Vladimirescu, 1	1977	7 ⁰⁰	+	+	+	+	+	+	+		+
					13 ⁰⁰	+	+	+	+	+	+		+	
					19 ⁰⁰	+	+	+	+	+		+		
6	str. Fîntînilor, 9A	1977	7 ⁰⁰	+	+	+	+			+	+			
			13 ⁰⁰	+	+	+	+		+	+				
			19 ⁰⁰	+	+	+	+		+	+				
7	1* str. Grenoble, 134	1990	7 ⁰⁰	+	+	+	+	+	+					
			13 ⁰⁰	+	+	+	+	+						
			19 ⁰⁰	+	+	+	+	+						
8	bd. Moscovei, 21 Uzina Mezon	1990	7 ⁰⁰	+	+	+	+			+				
			13 ⁰⁰	+	+	+	+		+					
			19 ⁰⁰	+	+	+	+		+					
9	str. Uzinelor, 171	1976	7 ⁰⁰	+	+	+	+	+	+	+				
			13 ⁰⁰	+	+	+	+	+	+					
			19 ⁰⁰	+	+	+	+	+	+					
BĂLȚI	2	1	str. Ștefan cel Mare, 140	1978	7 ⁰⁰	+	+	2*	+	+	+			
					13 ⁰⁰	+	+	+	+	+	+			
					19 ⁰⁰	+	+	+	+	+	+			

Denumirea orașului	Numărul de posturi staționare (POP)	Numărul de identificare a postului	Adresa postului	Anul punerii în funcțiune a POP	Frecvența prelevării probelor	Programul observațiilor							
						POLUANȚI DE BAZĂ				POLUANȚI SPECIFICI			
						Pulberi totale (praf)	Dioxid de sulf (SO ₂)	Monoxid de carbon (CO)	Dioxid de azot (NO ₂)	Fenol (C ₆ H ₅ OH)	Aldehidă formică (CH ₂ O)	Oxid de azot (NO)	Sulfați solubili (SO ₄ ²⁻)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
		3	str. Cicicalo, 8	1978	7 ⁰⁰ 13 ⁰⁰ 19 ⁰⁰	+	+	2*	+	+	+		+
		2	str. Secriera, 2	1979	7 ⁰⁰ 13 ⁰⁰ 19 ⁰⁰	+	+	+	+	+	+		
		3	str. Ciapaeva, 91	1979	7 ⁰⁰ 13 ⁰⁰ 19 ⁰⁰	+	+	+	+	+	+		
			str. Fedico, 28	1998	7 ⁰⁰ 13 ⁰⁰ 19 ⁰⁰	+	+	+	+				
		2	str. Gvardeiscaia, 25	1980	7 ⁰⁰ 13 ⁰⁰ 19 ⁰⁰	+	+	+	+				
3* TIRASPOL	3	2	str. Drujba, 2	1990	7 ⁰⁰ 13 ⁰⁰ 19 ⁰⁰	+	+	+	+				
		3	str. Industrială Uzina Moldavcabeli		7 ⁰⁰ 13 ⁰⁰ 19 ⁰⁰	+	+	+	+		+		
		4	str. Leningrad, 37		7 ⁰⁰ 13 ⁰⁰ 19 ⁰⁰	+	+	+	+		+		
		5	str. Comunistices caia		7 ⁰⁰ 13 ⁰⁰ 19 ⁰⁰	+	+	+	+				
3* BENDER	4	2	str. Drujba, 2	1990	7 ⁰⁰ 13 ⁰⁰ 19 ⁰⁰	+	+	+	+				

Denumirea orașului	Numărul de posturi staționare (POP)	Numărul de identificare a postului	Adresa postului	Anul punerii în funcțiune a POP	Frecvența prelevării probelor	Programul observațiilor							
						POLUANȚI DE BAZĂ				POLUANȚI SPECIFICI			
						Pulberi totale (praf)	Dioxid de sulf (SO ₂)	Monoxid de carbon (CO)	Dioxid de azot (NO ₂)	Fenol (C ₆ H ₅ OH)	Aldehidă formică (CH ₂ O)	Oxid de azot (NO)	Sulfați solubili (SO ₄ ²⁻)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
		3	str. Industrială Uzina Moldavcabeli		7 ⁰⁰ 13 ⁰⁰ 19 ⁰⁰	+	+	+	+		+		
		4	str. Leningrad, 37		7 ⁰⁰ 13 ⁰⁰ 19 ⁰⁰	+	+	+	+		+		
		5	str. Comunistices caia		7 ⁰⁰ 13 ⁰⁰ 19 ⁰⁰	+	+	+	+				

Notă: 1*- determinarea pulberilor în suspensie PM_{2,5} mkm la POP nr. 7 în cazul dotării cu filtrele necesare, măsurări efectuate în cadrul proiectului regional al Agenției Internaționale pentru Energia Atomică RER/1/013 – Managementul calității aerului;

2* - în cazul dotării laboratorului cu echipamentul necesar pentru determinarea monoxidului de carbon (CO);

3* - în cazul inițierii transmiterii informației zilnice privind monitorizarea calității aerului și a precipitațiilor atmosferice din partea stîngă a Nistrului (mun. Tiraspol, mun. Bender, or. Rîbnița), activitate sistată din 17.06.2016.

MONITORIZAREA CONTINUĂ A CALITĂȚII AERULUI ATMOSFERIC PRIN INTERMEDIUL STAȚIILOR AUTOMATE CONFORM PREVEDERILOR DIRECTIVELOR UE

Tabel №6

Denumirea orașului	Adresa postului	Denumirea stației de observații	Luna/anul inițierii observațiilor	Frecvența observațiilor	POLUANȚI DE BAZĂ MONITORIZAȚI					
					Oxizii de azot (NO/NO ₂ //NO _x)	Dioxid de sulf (SO ₂)	Monoxid de carbon (CO)	Ozon (O ₃)	Particule în suspensie (PM ₁₀)	Particule în suspensie (PM _{2,5})
Mun. Chișinău	Intersecția str. Mihai Viteazu cu bd. Ștefan cel Mare	Stație automată tip trafic	Iulie 2022	Zilnic/continuu	+	+	+	+	+	-
R-nul Rezina	s. Mateuți	Stație automată tip fond rural cu elemente industriale	Decembrie 2023	Zilnic/continuu	+	+	+	+	+	+

Determinarea *particulelor în suspensie cu fracția 10 mkm și 2,5 mkm* în conformitate cu cerințele din Directiva 2015/1480/CE a Comisiei din 28 august 2015 de modificare a mai multor anexe la Directivele 2004/107/CE și 2008/50/CE ale Parlamentului European și ale Comisiei prin care se stabilesc normele privind metodele de referință, validarea datelor și amplasarea punctelor de prelevare pentru evaluarea calității aerului înconjurător, Directiva 2008/50/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 mai 2008 privind calitatea aerului înconjurător și un aer mai curat pentru Europa, Directiva 2004/107/CE a Parlamentului European privind arseniul, cadmiul, mercurul, nichelul și hidrocarburile aromatice policiclice în aerul înconjurător.

Aceste sarcini se impun și în conformitate cu Planul cadru privind dezvoltarea monitoringului particulelor în suspensie cu fracția 10 și 2,5 mkm în țările Europei de Est, Caucaz și Asia Centrală (EECAC), elaborat de către Organizația Mondială a Sănătății în baza recomandărilor cu privire la reducerea riscurilor pentru sănătatea populației, cât și în Strategia pentru utilizarea monitorizării calității aerului atmosferic în calitate de instrument al politicii de mediu în țările EECAC, elaborat de către Grupul de Lucru privind monitoringul și evaluarea mediului înconjurător din cadrul Comisiei Europene a Organizației Națiunilor Unite.

MONITORIZAREA CALITĂȚII AERULUI ȘI PRECIPITAȚIILOR ATMOSFERICE LA POSTUL TRANSFRONTALIER DIN or. LEOVA CONFORM PROGRAMULUI *EMEP*

Programul de cooperare pentru supravegherea și evaluarea transportului pe distanțe lungi al poluanților atmosferici în Europa (*EMEP*) – prevederi ale Convenției asupra poluării atmosferice transfrontiere pe distanțe lungi, (Geneva, 1979), ratificată de Republica Moldova la 09 iunie 1995 prin Hotărârea Parlamentului Nr.399-XIII din 16 martie 1995;

Programul de observații în cadrul LRM se va efectua în conformitate cu ghidul metodologic „EMEP manual for sampling and chemical analysis”/”Руководство ЕМЕП по отбору проб и химическому анализу”- ЕМЕП/ССС- Raportul 1/95, Centrul Chimic de Coordonare NILU (Institutul Norvegian pentru investigarea aerului – Revizia, noiembrie 2001), cât și conform metodologiei „Руководство по контролю загрязнения атмосферы, РД 52.04.186-89 – Москва 1991” la stația Chișinău. La căderea imediată a precipitațiilor se va determina reacția activă a ionilor de hidrogen (pH), compoziția chimică a precipitațiilor, aerului atmosferic, conductivitatea. De asemenea, în cadrul Laboratorului de Referință de Mediu conform programului EMEP se vor determina Poluanții Organici Persistenți și Metalele Grele în precipitațiile atmosferice. Inițierea investigațiilor parametrilor propuși cât și asigurarea unui monitoring continuu a precipitațiilor va fi posibil de efectuat în cazul dotării cu consumabile și echipament necesar.

Tabel №7

PROGRAMUL DE OBSERVAȚII, NIVELUL I ȘI II		
Poluanții monitorizați		Frecvența prelevării probelor
Compușii anorganici în precipitații	SO ₄ ⁻ , NO ₃ ⁻ , NH ₄ ⁺ , H ⁺ (pH), Na ⁺ , K ⁺ , Ca ⁺⁺ , Mg ⁺⁺ , Cl ⁻ , conductivitatea	La fiecare cădere a precipitațiilor
Compușii anorganici în aerul atmosferic	SO ₂ , SO ₄ ⁻ , NO ₃ ⁻ , HNO ₃ , NH ₄ ⁺ , NH ₃ , (sNO ₃ , sNH ₄), HCl, Na ⁺ , K ⁺ , Ca ⁺⁺ , Mg ⁺⁺	24/24 h
Dioxidul de azot în aerul atmosferic	NO ₂	24/24 h
Pulberi în suspensii cu fracția 10 mkm	PM ₁₀	24/24 h
Particule în fază gazoasă	NH ₃ , NH ₄ ⁺ , HCl, HNO ₃ , NO ₃ ⁻	24/24 h

DETERMINAREA COMPOZIȚIEI CHIMICE ÎN PRECIPITAȚII

Tabel №8

Denumirea orașului	Anul inițierii observațiilor	Frecvența prelevării probelor	Programul de observații					
			Reacția activă a ionilor de hidrogen (pH)	Anioni			Cationi	Conductivitatea
				SO ₄ ²⁻	Cl ⁻	HCO ₃ ⁻	NH ₄ ⁺	
Chișinău	1992	lunar	+ (și la fiecare cădere)	+	+	+	+	+
Cahul	2005	lunar	+	+	+	+	+	+
Cornești	1992	lunar	+	+	+	+	+	+
Bălți	2010	lunar	+	+	+	+	+	+
Leova	1992	lunar	+	+	+	+	+	+

DETERMINAREA POLUANȚILOR ORGANICI PERSISTENȚI ȘI A METALELOR GRELE ÎN PRECIPITAȚII

Tabel №9

Punctul de prelevare	Timpul colectării mostrelor de precipitații	Poluanții organici persistenți											Metalele grele					
		alfa-HCH	beta-HCH	gama-HCH	DDE	DDD	DDT	HCB	BPC	cis-chlordane	trans - chlordane	oxy - chlordane	Cu	Ni	Zn	Pb	Cd	Cr
Chișinău	lunar	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Leova	lunar	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bălți	lunar	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

POP - poluanți organici persistenți
 cis - chlordane (alpha)
 trans - chlordane (gamma)
 oxy – chlordane

α -HCH hexaclorciclohexan
 β -HCH hexaclorciclohexan
 γ -HCH hexaclorciclohexan

DDE diclordifenildicloretilen
 DDD diclordifenildiclorometilmetan
 DDT diclordifeniltricloretilen
 HCB hexaclorbenzen
BPC - bifenili policlorurați

BPC 28 2,4,4` tricloerbifenil
 BPC 52 2,2`,5,5` tetraclorerbifenil
 BPC 101 2,2`,4,5,5` pentaclorerbifenil
 BPC 138 2,2`,3,4,4`,5 hexaclorerbifenil
 BPC 153 2,2`,4,4`,5,5` hexaclorerbifenil
 BPC 180 2,2`,3,4,4`,5,5` heptaclorerbifenil

PROGRAMUL DE ACTIVITATE PRIVIND PROGNOZA NIVELULUI POLUĂRII AERULUI ATMOSFERIC

Prognoza nivelului poluării aerului atmosferic în Republica Moldova se va efectua în conformitate cu următoarele acte legislative:

- ✓ РД 52.04.667–2005 «Документы о состоянии загрязнения атмосферы в городах для информирования государственных органов, общественности и населения. Общие требования к разработке, построению, изложению и содержанию»;
- ✓ РД 52.04.78-86 «Методические указания по прогнозированию загрязнения воздуха с учетом метеорологических условий»;
- ✓ РД 52.04.52-85 «Регулирование выбросов при неблагоприятных метеорологических условиях»;
- ✓ ОНД-86 «Методика расчёта концентраций в атмосферном воздухе вредных веществ, содержащихся в выбросах предприятий».

Tabel №10

Urbele pentru care se elaborează prognoza nivelului poluării aerului atmosferic	Analiza condițiilor meteorologice și gradului de poluare a aerului atmosferic. Separarea și analiza factorilor meteorologici nefavorabili privind dispersia poluanților din aer	Întocmirea prognozei operative a gradului de poluare a aerului atmosferic			Întocmirea și transmiterea avertizărilor cu recomandări privind regimul de lucru al agenților economici în perioada CMN**	Transmiterea informației privind gradul de poluare a aerului atmosferic, prognozelor și avertizărilor privind manifestarea eventuală a unui nivel înalt de poluare a aerului
		în medie pe oraș	privind separat nocivele	de la surse separate		
Chișinău	+	+	+	+	a) evaluarea nivelului de poluare a aerului (lunar/anual) b) buletin, hărți, pagina web (zilnic) c) schimb lunar de informație (date zilnice)	
Bălți	+	+	+			
Tiraspol*♦	+	+	+			
Bender*♦	+	+	+			
Rîbnița*♦	+	+	+			

*Notă** - în cazul inițierii transmiterii informației zilnice privind monitorizarea calității aerului atmosferic la posturile de observații din partea stîngă a Nistrului (mun. Tiraspol, mun. Bender, or. Rîbnița), activitate sistată din 17.06.2016.

****- CMN – Condiții Meteorologice Nefavorabile;

♦ - informația este prelucrată lunar.

Șef Laborator pentru Calitatea Aerului

Platon N.

Natalia PLATON

CAPITOLUL V

PROGRAMUL DE ACTIVITATE AL LABORATORULUI PENTRU RADIOACTIVITATEA MEDIULUI, ANUL 2024

Monitoringul radioactivității mediului se va efectua în conformitate cu următoarele acte legislative:

- Hotărîrea Guvernului Nr.549 din 13.06.2018 cu privire la constituirea, organizarea și funcționarea Agenției de Mediu;
- Legea nr.132 din 08 iunie 2012 privind desfășurarea în siguranță a activităților nucleare și radiologice;
- Determinarea echivalentului debitului dozei ambientale a radiației gama și a radionuclizilor în elementele de mediu se efectuează aplicînd ghidurile metodologice „Наставление гидрометеорологическим станциям и постам” – Ленинград Гидрометеоиздат 1982 și „Методические рекомендации по санитарному контролю за содержанием радиоактивных веществ в объектах внешней среды – Москва 1980.
- În conformitate cu Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 477 din 19 mai 2000 „Cu privire la rețeaua națională de observare și control de laborator asupra contaminării (poluării) mediului înconjurător cu substanțe radioactive, otrăvitoare, puternic toxice și mijloace bacteriene (biologică)

și conform compartimentului „D” punctul 8, se realizează regimul de observări a debitului dozei de expoziție a radiației gamma în activitatea cotidiană de 2 ori pe zi, iar în caz de pericol și declanșare a situațiilor excepționale, nu mai puțin de 4 ori în interval de 24 ore, utilizând dozimetre manuale.

- Ordinul Serviciului Protecției Civile și Situațiilor Excepționale a Ministerului Afacerilor Interne “Cu privire la punerea în aplicare a Instrucțiunii privind organizarea și efectuarea observării radiative, chimice și înștiințarea în caz de contaminare radiativă și chimică în protecția civilă” din 09.11.2010.

- Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr, 961 din 21 august 2006 cu privire la aprobarea Regulamentului rețelei naționale de observare și control de laborator asupra contaminării (poluării) mediului înconjurător cu substanțe radioactive, otrăvitoare, puternic toxice și agenți biologici.

- Normele fundamentale de radioprotecție NFRP 2000 (*Monitorul Oficial, 5 aprilie 2001, № 764-765*)

Наставление гидрометеорологическим станциям и постам” – Ленинград Гидрометеоиздат 1982 și „Методические рекомендации по санитарному контролю за содержанием радиоактивных веществ в объектах внешней среды – Москва 1980.

MONITORIZAREA DEBITULUI DOZEI AMBIENTALE A RADIAȚIEI GAMA

Monitoringul fondului de radiație gama se va efectua în *regim manual* la 7 stații meteorologice de pe teritoriul republicii (Soroca, Fălești, Cornești, Bravicea, Bălțata, Leova, Comrat). La 5 stații (Briceni, Bălți, Chișinău, Ștefan Vodă, Cahul) prin intermediul detectoarelor MIRA cu măsurarea parametrului dat în regim continuu.

Tabel №11

<i>Nr. d/o</i>	<i>Regiunea</i>	<i>Denumirea stației de observații</i>	<i>Adresa și indicele sinoptic al stațiilor</i>		<i>Orarul observațiilor privind radiația gama la stații</i>	<i>Frecvența observațiilor</i>
1	NORD	Briceni ^{1*}	4700, str. Olimpică, 7	33664	Zilnic/continuu	07 ⁰⁰ , 20 ⁰⁰ /continuu
2.		Soroca	3016, satul Cosăuți	33678	Zilnic	07 ⁰⁰ , 20 ⁰⁰
3.		Bălți ^{1*}	3102, str. Boțu	33745	Zilnic/continuu	07 ⁰⁰ , 20 ⁰⁰ /continuu
4.		Fălești	5902 str. Cernăuților, 7	33744	Zilnic	07 ⁰⁰ , 20 ⁰⁰
5.	CENTRU	Cornești	3600, or. Cornești	33748	Zilnic	07 ⁰⁰ , 20 ⁰⁰
6.		Bravicea	4414, s. Bravicea	33749	Zilnic	07 ⁰⁰ , 20 ⁰⁰
7.		Chișinău ^{1*}	2072, str. Grenoble, 134	33815	Zilnic/continuu	07 ⁰⁰ , 20 ⁰⁰ /continuu
8.		Bălțata	4812, satul Bălțata,	33824	Zilnic	07 ⁰⁰ , 20 ⁰⁰
9.	SUD	Ștefan Vodă ^{1*}	4200, zona industrială	33892	Zilnic/continuu	07 ⁰⁰ , 20 ⁰⁰ /continuu
10.		Leova	6300, str. Livezilor, 26	33881	Zilnic	07 ⁰⁰ , 20 ⁰⁰
11.		Comrat	3800, UTAG, str. Șevcenco, 56	33883	Zilnic	07 ⁰⁰ , 20 ⁰⁰
12.		Cahul ^{1*}	3900, str. Alexandru Lupan, 68	33885	Zilnic/continuu	07 ⁰⁰ , 20 ⁰⁰ /continuu

EXPLICAȚII LA TABEL

1* - monitorizarea în regim continuu a debitului dozei ambientale a radiației gama la stațiile Briceni, Bălți, Chișinău, Ștefan Vodă și Cahul, se va realiza prin intermediul detectoarelor on-line MIRA, echipament obținut în cadrul proiectului „Fortificarea capacităților naționale ca răspuns primar în cazul unor accidente/incidente radiologice sau nucleare”. Proiect implementat prin intermediul Agenției Naționale pentru Reglementarea Activităților Radiologice și Nucleare din Republica Moldova cu acordarea suportului financiar al Guvernului din Suedia.

DETERMINAREA CONCENTRAȚIEI RADIONUCLIZILOR ÎN ELEMENTELE DE MEDIU

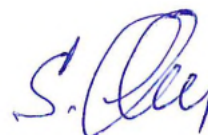
Determinarea concentrațiilor radionuclizilor tehnogeni și naturali în elementele de mediu se va efectua atât la gama-beta spectrometru de tip MKC AT 1315, unde se utilizează blocul de detectare scintilator de NaI, cât și la spectrometru de tip ORTEC GEM55P4-83-SMP, la baza căreia se află cristalul de germaniu extrapur (care permite detectarea unui spectru mai larg de radionuclizi).

Punctul de colectare a mostrelor	Activitatea α și β globală cu excluderea Rn	RADIONUCLIZI							Frecvența observațiilor
		Tehnogeni			Telurici				
		¹³⁷ Cs (ceziu-137)	⁹⁰ Sr (stronțiu-90)	¹³¹ I * (iod-131)	²²⁶ Ra (radiu-226)	²³² Th (toriu-232)	⁴⁰ K (potasiu-40)	⁷ Be (beriliu-7)	
DEPUNERI ATMOSFERICE									
or. Briceni	+	+		+			+	+	lunar
mun. Bălți	+	+		+			+	+	lunar
or. Cornești	+	+		+			+	+	lunar
mun. Chișinău	+	+		+			+	+	lunar
or. Leova	+	+		+			+	+	lunar
or. Cahul	+	+		+			+	+	lunar
AEROSOLI ATMOSFERICI									
mun. Chișinău	+	+		+			+	+	4ori/ lună
APE DE SUPRAFAȚĂ									
r. Prut	+		+						sezonier
r. Nistru	+		+						sezonier
SOL NECULTIVAT									
or. Briceni		+			+	+	+		anual
or. Soroca		+			+	+	+		anual
mun. Bălți		+			+	+	+		anual
or. Fălești		+			+	+	+		anual

or. Cornești		+			+	+	+		anual
s. Bravicea		+			+	+	+		anual
mun. Chișinău		+			+	+	+		anual
s. Bălțata		+			+	+	+		anual
or. Ștefan Vodă		+			+	+	+		anual
or. Leova		+			+	+	+		anual
mun.Comrat		+			+	+	+		anual
or. Cahul		+			+	+	+		anual
s. Mateuți		+			+	+	+		anual
or. Ceadâr-Lunga		+			+	+	+		anual

*- în cazul unor accidente/incidente radiologice sau nucleare radionuclidul tehnogen ^{131}I se monitorizează cu o frecvență sporită, din considerentele sale biologice (pericolul de expunere a glandei tiroide).

**Specialist principal al Laboratorului pentru
Radioactivitatea Mediului**

Sergiu CIUBOTARU

CAPITOLUL VI

PROGRAMUL DE ACTIVITATE AL LABORATORULUI PENTRU CALITATEA SOLULUI PENTRU ANUL 2024

Actele naționale și internaționale prin care se obligă implementarea și realizarea monitoringului calității și evidențierii poluării tehnogene a solului:

- ✓ Legea Parlamentului Republicii Moldova privind protecția mediului înconjurător, nr.1515-XII din 16.06.1993;
- ✓ Cod al Parlamentului Republicii Moldova Codul funciar Nr.828-XII din 25.12.91;
- ✓ Legea Republicii Moldova privind reglementarea de stat a regimului proprietății funciare, cadastrul funciar de stat și monitoringul funciar Nr.1247-XII din 22.12.92;
- ✓ Legea nr.40-XV din 19.02.04 privind ratificarea Convenției de la Stockholm privind Poluanți Organici Persistenți;
- ✓ Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu privire la aprobarea Regulamentului rețelei naționale de observare și control de laborator asupra contaminării (poluării) mediului înconjurător cu substanțe radioactive, otrăvitoare, puternic toxice și agenți biologici nr.961 din 21.08.2006;
- ✓ Hotărârea Guvernului nr. 81 din 2 februarie 2009 „Pentru aprobarea Regulamentului privind bifenilii policlorurați”;

Monitoringul calității solului în anul 2023 se va derula cu prelevarea probelor din:

- ✓ terenurile agricole;
- ✓ zonele de recreere;
- ✓ în preajma aeroportului Internațional Chișinău.

Monitoringul calității sedimentelor se va exercita în probele din râul Prut și lacul Costești.

Tabel №13

Nr. d/o	Direcția de monitoring	Localitatea prelevării probelor	Coordonatele punctelor	Frecvența colectării probelor	BPC ₆ ⁽³⁾ POC ⁽²⁾	PAH ⁽⁴⁾	Metale grele ⁽¹⁾	Azotul și fosforul total	Produse petroliere	Proprietățile fizico-chimice ⁽⁵⁾
MONITORINGUL CALITĂȚII SOLULUI PE TERENURILE AGRICOLE										
1.	Nord	Mun. Bălți, com. Elizaveta	47°48'10,8" 28°02'02,5"	1 dată pe an, vara – toamna	+	+(6)	+	+	+(6)	+
2.		R-nul Soroca, com Rublenița	48°09'43,1" 28°10'50,2"		+	+(6)	+	+	+(6)	+
3.		R-nul Rezina, com. Mateuți	47°48'34,7" 27°57'31,4"		+	+(6)	+	+	+(6)	+
4.	Centru	R-nul Ungheni, com. Cornești	47°20'38,9" 28°01'20,0"		+	+(6)	+	+	+(6)	+
5.		Municipiul Chișinău, com. Băcioi	46°54'44,0" 28°53'24,0"		+	+(6)	+	+	+(6)	+
6.	Sud	R-nul Taraclia, com. Corten	45°58'24,4" 28°44'31,8"		+	+(6)	+	+	+(6)	+
7.		R-nul Cahul, com. Giurgiulești	45°31'51,2" 28°14'51,7"		+	+(6)	+	+	+(6)	+
MONITORINGUL SEDIMENTELOR ÎN RÎURI ȘI LACURI										
8.	lacul de acumulare Costești-Stînca	or. Costești ⁽⁷⁾	47°50'27,95" 27°13'43,30"	1 dată pe an, vara – toamna	+	+	+	+	+	

9.	r. Prut	or. Lipcani ⁽⁷⁾	48°15'14,51" 26°48'15,74"		+	+	+	+	+	
10.	r. Prut	s. Giurgiulești ⁽⁷⁾	45°28'18,45" 28°11'52,26"		+	+	+	+	+	
11.	r. Prut	s. Braniște ⁽⁷⁾	47°47'23,16" 27°15'08,23"		+	+	+	+	+	
12.	r. Prut	s. Valea Mare ⁽⁷⁾	47°06'25,1" 27°52'33,0"		+	+	+	+	+	
13.	r. Prut	or. Ungheni	47°11'59,3" 27°47'14,1"		+	+	+	+	+	
14.	r. Prut	or. Leova	46°29'34,82" 28°13'54,30"		+	+	+	+	+	
MONITORINGUL DEPOZITELOR DE PESTICIDE										
15.	Nord	SRL„Beleavinceanca” r-nul Briceni, s. Beleaviņi	48°16'1,0" 26°54'46,0'	1 dată pe an, vara – toamna	+	+				
16.		S.A „Fertilitatea”, s. Hitrești	47°33'10,1" 27°45'19,1"		+	+				
17.	Centru	Î.S „Stațiunea Didactică Experimentală” mun. Chișinău, com. Stăuceni, str. Grățiești nr. 1	47°04'55,6" 28°52'48,6"		+	+				
18		Primăria Ialoveni, s. Hansa	46°29'34,82" 28°13'54,30"		+	+				
19.	Sud	R-ul Cantemir, s. Ciobalaccia/ S.A„Ciobalaccia”	46°08'53,2" 28°14'18,6"		+	+				

19.		S.A „Agrofirma”, or. Cimișlia	46°31'01,8" 28°43'40,7"		+	+				
MONITORINGUL CALITĂȚII SOLULUI DIN PATUL CAROSABIL A LINIILOR CĂILOR FERATE										
21.	Nord	Bălți-Otaci	47°55'55,2" 27°49'45,1"	1 dată pe an, vara – toamna	+	+				+
22.		Bălți-Florești	47°49'09,4" 28°05'22,5"		+	+				+
32.	Centru	Ungheni-Chișinău	47°19'20,8" 27°53'30,4"		+	+				+
33.		Chișinău-Reni	45°53'11,4" 28°38'23,2"		+	+				+
40.	Sud	Cahul-Giurgiulești	45°31'23,7" 28°10'00,3"		+	+				+
41.		Chișinău-Reni	45°53' 11,4" 28°38' 23,2"		+	+				+
42.		s.Giurgiulești ,Centru s.Giurgiulești	45°28'53,1" 28°11'44,8"		+	+				+

EXPLICAȚII LA TABEL:

- (1) - *metale grele*: cupru, zinc, plumb, nichel, mangan (în solul din câmpurile agricole – forme totale și mobile; în sedimente– forme totale);
- (2) - *POC - pesticide organoclorurate* (α -, β -, γ -HCH - alfa-, beta-, gama-hexaclorociclohexan; 4,4'-DDE, 2,4'-DDE – diclordifenildicloretilen; 4,4'-DDD, 2,4' - DDD – diclordifenildiclorometilmetan; 4,4' - DDT, 2,4' - DDT - diclordifeniltricloretilan; HCB – hexaclorbenzen, pentaclorbenzen, heptaclor, heptaclor epoxid (izomeri A și B), aldrin, dieldrin, endrin, endosulfan I și II; clordecon, clordane, metoxiclor, mirex);

⁽³⁾ - *bifenili policlorurați* (în solul din câmpurile agricole) BPC₇ - BPC 28 - 2,4,4` - triclorbifenil, BPC 52 - 2,2` ,5,5` -tetraclorbifenil, BPC 101 - 2,2` ,4,5,5` - pentaclorbifenil, BPC 118 - 2,3` ,4,4` ,5 - pentaclorbifenil, BPC 138 - 2,2` ,3,4,4` ,5` - hexaclorbifenil, BPC 153 - 2,2',4,4` ,5,5` -hexaclorbifenil, BPC 180 - 2,2',3,4,4` ,5,5' - heptaclorbifenil;

⁽⁴⁾ - *PAH - hidrocarburi poliaromatice*; acenaften, acenaftilen, antracen, benz[a]antracen, benzo[a]piren, benzo[e]piren, benzo[b]fluoranten, benzo[g,h,i]perilen, benzo[j]fluoranten, benzo[k]fluoranten, crisen, dibenz[a,h]antracen, fluoranten, fluoren, indeno[1,2,3-c,d]piren, fenantren, piren;

⁽⁵⁾ - *proprietățile chimice și fizico-chimice ale solului* - azotul nitraților, azotul amoniacal, fosforul mobil, potasiul mobil, calciul și magneziul (forme de schimb), humusul, pH-ul (extractul apos) și aciditatea de schimb (pH_{KCl}), reziduu uscat, umiditatea, conductivitatea;

⁽⁶⁾ - *o probă combinată din toate terenurile punctului de monitoring*;

⁽⁷⁾ - *Programul în cadrul rețelei transnaționale(TNMN) (Transnational Monitoring Network)*: sunt monitorizate 5 secțiuni pe r. Prut: or. Lipcani, s. Branîște, s. Valea-Mare, s. Giurgiulești, or. Costești (lacul de acumulare Costești-Stânca);

Pe parcursul anului 2024, pentru identificarea BPC în uleiul dielectric, la solicitarea beneficiarilor vor fi efectuate analizele preliminare a probelor de ulei de transformator din echipamentul electroenergetic cu volumul uleiului mai mare de 5 litri, utilizând echipamentul L2000DX.

Șef Laboratorul pentru Calitatea Solului

Șef interimar Direcție Generală Laborator Referință de Mediu

Vasile PARAȘCIUC

Vasile PARAȘCIUC